

Obstakels om vermoedens van seksuele uitbuiting van kinderen te melden

DON'T LOOK AWAY

Informatie voor deze brochure kwam van het onderzoek *'Reluctance to report sexual exploitation of children related to travel and tourism'* (2019). Het onderzoeksrapport werd opgesteld door Defence for Children – ECPAT Nederland op basis van een gezamenlijke dataverzameling met de Universiteit Leiden, ECPAT Oostenrijk, ECPAT België, ECPAT Frankrijk en ECPAT Duitsland. Het onderzoek bestond uit literatuuronderzoek, een online enquête met meer dan 1.000 reizigers uit vijf landen en focusgroep-gesprekken in Oostenrijk, België, Frankrijk, Duitsland en Nederland waaraan 90 mensen deelnamen (jonge reizigers, toeristische professionals en andere deskundigen).

DON'T LOOK AWAY

Introductie

Naar schatting zijn er jaarlijks 1,2 miljoen minderjarige slachtoffers van seksuele uitbuiting (International Labour Organization, 2017). Voor kinderen die in de prostitutie worden uitgebuit is het heel onwaarschijnlijk dat ze dit zelf melden; ze lopen risico op vergelding door uitbuiters en misbruikers, ze zien zichzelf niet als slachtoffers, ze wantrouwen het rechtssysteem en vrezen stigmatisering of langdurige plaatsing in instellingen. Het stilzwijgen van kinderen over seksuele uitbuiting is een belangrijke barrière om te krijgen waar ze recht op hebben, zoals hulp en rechtspraak. Bovendien is het erg moeilijk om dit te overwinnen, wat het belang van het melden door omstanders en professionals des te groter maakt.

Uit onderzoek naar het meldgedrag van omstanders bij verschillende misdrijven tegen kinderen, blijkt echter dat de meldingsbereidheid het laagst is bij verdenkingen van seksueel misbruik.

DON'T LOOK AWAY

Het onderzoek *'Reluctance to report sexual exploitation of children related to travel and tourism'* (Defence for Children – ECPAT, 2019) bevestigde het gebrek aan bereidheid om vermoedens van kindermisbruik te melden. Hoewel 183 reizigers in een online enquête verklaarden dat ze getuige waren geweest van mogelijke signalen van seksuele uitbuiting van kinderen terwijl ze in het buitenland waren, meldde slechts 4% van hen dit bij de autoriteiten of op een meldingswebsite. Nog eens 10% vertelde het aan iemand in het hotel, restaurant of aan de reisgids of reisorganisatie. De meerderheid besprak de verdachte situatie met hun reisgenoten, maar maakte hiervan helaas geen melding.

“In een bar waren jong uitziende meisjes met weinig kleding aan die massages gaven aan mannen.”

Er zijn meldpunten in de thuislanden van reizigers waar ze, als ze hier in het buitenland getuige van zijn geweest, vermoedens van seksuele uitbuiting van kinderen kunnen melden. Deze meldpunten worden vermeld op het meldingsplatform: www.dontlookaway.report. Veel reizigers zijn echter niet op de hoogte van deze meldingsmogelijkheden. Er is behoefte aan structurele campagnes om reizigers bewust te maken van de signalen

van seksuele uitbuiting van kinderen en het bestaan van de online meldingswebsites.

Bij getuigen verloopt het besluitvormingsproces om een vermoeden van een misdrijf te melden anders dan bij slachtoffers. Dit komt omdat getuigen - in tegenstelling tot slachtoffers - niet direct baat hebben bij het melden van een misdrijf. Het wel of niet melden hangt af van de informatie waarover ze op dat moment beschikken en de ernst van het misdrijf. Hoewel seksuele uitbuiting van kinderen een zeer ernstige misdaad is met verwoestende gevolgen de kinderen, ondervinden omstanders verschillende obstakels om signalen hiervan aan de autoriteiten te melden. Deze brochure geeft inzicht in signalen van seksuele uitbuiting van kinderen in de context van reizen en toerisme, welke obstakels mensen ervaren om dit te melden wanneer zij in het buitenland op reis zijn en geeft tips om deze obstakels te overwinnen.

Signalen van seksuele uitbuiting van kinderen

DON'T
LOOK
AWAY

Seksuele uitbuiting van kinderen is een vorm van seksueel misbruik. Wanneer een kind of jongere cadeautjes, drugs, geld, onderdak, voedsel of aandacht krijgt in ruil voor het uitvoeren van seksuele activiteiten is er sprake van seksuele uitbuiting. Volgens het VN-Kinderrechtenverdrag heeft iedereen onder de 18 jaar recht op bescherming tegen seksueel misbruik en seksuele uitbuiting (artikel 34).

Gezond verstand is de beste raadgever als het gaat om het herkennen van signalen van seksuele uitbuiting van kinderen. Vertrouw op je onderbuikgevoel als je denkt dat een situatie niet klopt.

Belangrijke kenmerken:

- Het kind is jonger dan 18 jaar
- Het betreft meisjes en jongens
- Het contact tussen het kind en de verdachte is seksueel getint
- Zowel mannen als vrouwen kunnen daders zijn

"Een man zat aan een jong meisje op een ongepaste manier. Het meisje zei: 'Je moet wachten tot we uit het zicht zijn.'"

Verdachte situaties

- Een volwassene raakt een kind ongepast aan in het zwembad, op het strand, in een restaurant, bar of discotheek
- Een volwassene zondert zich af met een kind in een hotelkamer of een (privé) appartement
- Een kind danst (half)naakt voor mensen
- Iemand biedt een kind aan voor seks
- Iemand zoekt seksuele diensten van een kind
- Een hotel of organisatie laat kindermisbruik toe op het terrein of via het bedrijf
- Een volwassene praat over seksuele ervaringen met een kind

“Op reis kwamen we in gesprek met een andere toerist. Hij insinueerde duidelijk dat hij een relatie had met een minderjarige.”

“Er waren jonge meiden op straat die aan oudere Westerse mannen vroegen om hen mee te nemen uit eten. Het was een straat voor prostitutie.”

“Bij de uitgang van het hotel zag ik 2 oudere mannen hand in hand met 2 jonge vrouwen die er minderjarig uitzagen.”

Belangrijke details bij een melding:

- Zoveel mogelijk informatie over de identiteit van de mogelijke verdachte(n) en slachtoffer(s):
 - Naam
 - Leeftijd
 - Kleding, haarkleur, gewicht, lengte, opvallende kenmerken, tattoos
 - Gesproken taal, accenten
 - Merk en kleur auto, nummerbord
- De exacte datum en tijd
- Details over de locatie: straatnaam (gebruik Geotag), naam van de plek (bar, hotel, restaurant)
- Details van mogelijke andere getuigen
- Of je zorgen hebt over je eigen veiligheid
- Foto (als het veilig is om deze te maken)
- Is het al ergens ander gemeld (lokale politie, hotel, reisorganisatie)

“Er was een man met een erg jong meisje in een restaurant. Het meisje kon nauwelijks Engels en de man kon zijn handen niet van haar afhouden.”

Obstakels om te melden en tips hoe deze te overwinnen

DON'T
LOOK
AWAY

Er zijn twee redenen waarom mensen seksuele uitbuiting van kinderen niet melden als ze in het buitenland zijn; ofwel mensen herkennen de signalen niet of ze ervaren obstakels om vermoedens te melden. Een van de belangrijkste obstakels om niet te melden is dat mensen niet zeker zijn of er daadwerkelijk sprake is van een verdachte situatie en daarom bang zijn iemand vals te beschuldigen.

Obstakels van reizigers om seksuele uitbuiting van kinderen te melden

- Niet zeker zijn, angst voor valse meldingen
- Angst voor verkeerde interpretatie van de situatie door culturele verschillen en gemengde koppels
- Angst om zich met iemands privéleven te bemoeien
- Angst om het kind in de problemen te brengen
- Geen mogelijkheid om anoniem te melden
- Gebrek aan kennis over verdere betrokkenheid in het vervolg van een zaak
- Angst om betrokken te raken bij criminele activiteiten
- Gebrek aan vertrouwen dat de politie iets met de melding zal doen
- Geen wifi en vergeten om later te melden of bang zijn dat het dan geen zin meer heeft
- In een vakantiestemming zijn, geen zin om zich ermee te bemoeien, niet geïnteresseerd
- Niet verwachten dit tegen te komen op vakantie en hier niet mee geconfronteerd willen worden

Hoe kun je deze obstakels overwinnen?

Meldingswebsites en -campagnes zouden moeten proberen om deze obstakels te overwinnen door de juiste informatie te verstrekken. Mensen moeten weten dat iedere melding serieus wordt genomen, dat kinderen uit de uitbuitingssituatie gehaald kunnen worden en kindermisbruikers gestopt kunnen worden als zij een melding maken van een verdachte situatie. Het moet duidelijk zijn dat alle informatie van cruciaal belang kan zijn bij politieonderzoek, hoe weinig ook.

DON'T LAWAY

En dat verdachten niet onmiddellijk zullen worden gearresteerd, maar dat de politie zal controleren of de melding door andere politie-informatie kan worden ondersteund. Dit laatste is van belang om de angst voor het maken van valse beschuldigingen te voorkomen.

Mensen moeten weten wat hun rol is nadat ze gemeld hebben om allerlei vooroordelen, angsten en misvattingen weg te nemen. Het moet duidelijk zijn wat van een melder verwacht wordt tijdens de politieonderzoeken en eventueel in de rechtbank. Hierbij moet benadrukt worden dat betrokkenheid minimaal is en dat mensen altijd anoniem kunnen melden en dan helemaal geen rol hebben in het verdere proces.

**"Ik zag een Westers
uitziende man met een
relatief jong meisje in het
restaurant van het hotel.
Het meisje was erg
uitdagend gekleed."**

Reizigers moeten zowel online als offline geïnformeerd worden over seksuele uitbuiting van kinderen in relatie tot reizen en toerisme en over het bestaan van meldingswebsite, bij voorkeur in verschillende stadia van de reis (voor, tijdens en na). De toeristische sector heeft een unieke positie en een belangrijke rol bij het informeren en bewustmaken van reizigers.

Campagnes dienen verschillende elementen te bevatten: signalen van seksuele uitbuiting van kinderen, de ervaringen van melders en slachtoffers, statistische gegevens en succesverhalen. De toon kan het beste positief zijn en laten zien dat mensen een kind kunnen helpen wanneer ze verdachte situaties melden.

DON'T LOOK AWAY

Checklist voor meldingswebsites

Om obstakels voor het melden van vermoedens van seksuele uitbuiting van kinderen zoveel mogelijk weg te nemen, dienen meldingswebsites aan de volgende criteria te voldoen:

Criteria voor de meldingswebsite

- ✓ Er is een mogelijkheid om anoniem te melden
- ✓ Er is een duidelijke lay-out
- ✓ Het is gemakkelijk te zien waar de melding gemaakt kan worden
- ✓ Niet-anonieme melders ontvangen een antwoord (mogelijk automatisch)
- ✓ De meldingswebsite is gemakkelijk te vinden in zoekmachines
- ✓ De meldingswebsite is mobile-proof
- ✓ Er zijn verhelderende afbeeldingen en korte instructievideo's

Criteria voor meldformulieren

- ✓ De vragenlijst is zo kort mogelijk en voor iedereen te begrijpen
- ✓ Er zijn voorbeelden van informatie om te verduidelijken wat voor antwoorden worden verwacht
- ✓ Het is mogelijk tussendoor op te slaan om het melden tijdelijk te kunnen onderbreken
- ✓ Er is de mogelijkheid om foto's te uploaden (wanneer het veilig is om foto's te nemen)

Informatie op meldingswebsites of campagnes

- ✓ Welke misbruiksituaties kunnen worden gemeld
- ✓ Doorverwijzingen naar andere relevante meldingskanalen
- ✓ Hoe te melden (meldformulier is gemakkelijk te vinden op de website)
- ✓ Dat de mogelijkheid bestaat om anoniem te melden
- ✓ Wat te doen als iemand niet zeker is en hoe valse beschuldigingen worden voorkomen
- ✓ Welke stappen worden genomen na een melding
- ✓ Wat de rol is van de melder na een niet-anonieme melding
- ✓ Succesverhalen met betrekking tot eerdere meldingen
- ✓ Hoe meldingen kinderen kunnen helpen
- ✓ Dat zelfs weinig informatie nuttig kan zijn voor de politie

Benadruk dat het niet de bedoeling is dat mensen aan een eigen onderzoek beginnen, maar dat zij alleen melding dienen te maken van de informatie die zij tot hun beschikking hebben.

Gebruik van afbeeldingen op meldingswebsites of campagnes

- ✓ Gebruik geen beelden van een man en een kind in een gewone situatie, dit kan ertoe leiden dat mensen alles als verdacht gaan zien
- ✓ Afbeeldingen dienen naast meisjes ook jongens te bevatten
- ✓ Laat op afbeeldingen kinderen in hun kracht zien: actieve kinderen, geen passieve slachtoffers
- ✓ Stel jezelf de vraag:
 - ✓ Is er toestemming van de persoon op de foto of van zijn/haar voogd om de foto voor dit onderwerp te gebruiken?
 - ✓ Is de waardigheid van de persoon op het beeld verzekerd?
 - ✓ Zou de persoon op de foto blij zijn met dit beeld van hem/haar voor dit onderwerp?
 - ✓ Zou je de afbeelding ook wenselijk vinden voor dit onderwerp als jouw kind/neef/nicht op de afbeelding staat?

Meer informatie

- *Quality standards for low-threshold reporting mechanisms to report sexual exploitation of children*, ECPAT Austria, 2019
- [Reluctance to report sexual exploitation of children related to travel and tourism](#), *Defence for Children – ECPAT Netherlands*, 2019
- [Offenders on the move, a global study on sexual exploitation of children in travel and tourism](#), Hawke A., Raphael A., ECPAT International, 2016
- www.protectingchildrenintourism.org
- www.defenceforchildren-ecpat.nl en www.ecpat.org

The Code

De *Code of Conduct for the Protection of Children from Sexual Exploitation in Travel and Tourism* (kortweg The Code) is een gedragscode voor de reisindustrie. The Code bestrijdt kindermisbruik in toerisme door het creëren van een goed geïnformeerde toerismeketen en goed opgeleide medewerkers die kindermisbruik in toerisme herkennen en voorkomen, waardoor een omgeving ontstaat waarin dit niet wordt getolereerd. Defence for Children - ECPAT is in Nederland de lokale partner voor Nederlandse reisorganisaties die The Code ondertekenen en biedt ondersteuning bij de implementatie ervan. Aangesloten reis- en toerismeorganisaties verplichten zich tot:

1. **Het opstellen van een beleid en procedures** ter bescherming van minderjarigen tegen seksuele uitbuiting
2. **Het trainen van medewerkers** over kinderrechten, de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en het melden van vermoedens hiervan
3. **Het opnemen van een clause in contracten** met zakenpartners in de hele keten, met als standpunt de verwerping van seksuele uitbuiting van kinderen en een 'zero tolerance' beleid hierin
4. **Het verschaffen van informatie aan reizigers** over kinderrechten, de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en het melden van vermoedens hiervan
5. **Het ondersteunen, betrekken en samenwerken met belangrijke partijen** ter preventie van seksuele uitbuiting van kinderen
6. **Jaarlijks rapporteren** over genomen maatregelen ter bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting in toerisme

www.thecode.org

© Defence for Children – ECPAT Nederland 2019

Deze brochure is onderdeel van het Europese project 'ALERT ACTORS REPORT: A protective environment for children to live free from sexual exploitation in the travel/tourism/hospitality sector'. De publicatie is gemaakt met financiële steun van het programma 'rechten, gelijkheid en burgerschap' van de Europese Unie. De inhoud van deze publicatie is de uitsluitende verantwoordelijkheid van Defence for Children – ECPAT en kan op geen enkele wijze worden opgevat als een afspiegeling van de standpunten van de Europese Commissie.

